

SOFOKLES

ANTIGONA

VYDAVATELSTVO
SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV

SOFOKLES
ANTIGONA

SOFOKLES: ANTIGONA

Copyright © Lubomír Feldek

All rights reserved

Translation © Lubomír Feldek, Július Špaňár

Cover design © Ľubica Končeková 2016

Slovak edition © Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov,

spol. s r. o. Bratislava

e-mail: vsss@stonline.sk

www.vsss.sk

u. fond
na podporu
umenia

Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu umenia

VYDAVATEĽSTVO

SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV, spol. s r. o.

Sofokles: Antigona

Podľa jazykovej interpretácie Júliusa Špaňára v roku 1970 prebásnil
a v roku 2016 pôvodné prebásnenie revidoval Lubomír Feldek.

Zodpovedná redaktorka Dáša Jajcayová

Návrh a realizácia obálky a sadzba Ľubica Končeková

Tlač P + M, s. r. o., Turany

Prvé vydanie

Printed in Slovakia

ISBN 978-80-8061-932-9

OSOBY

ANTIGONA, dcéra tébskeho kráľa Oidipa

ISMÉNA, sestra Antigony

KREÓN, strýko Antigony a Ismény, Oidipov nástupca
na tróne

EURYDIKA, Kreónova manželka

HAIMÓN, syn Kreóna a Eurydiky

STRÁŽCA

TEIRESIAS

PRVÝ POSOL

DRUHÝ POSOL

ZBOR TÉBSKYCH STARCOV

*Hra sa odohráva v mýtických časoch pred kráľovským
palácom v Tébach.*

PROLÓG

[Antigona vychádza ráno s Isménou z paláca, v ruke má obetnú kanvicu.]

ANTIGONA

Ó, povedz, moja rodná sestra Isména –
vieš ešte o nejakom treste, na ktorý
by nás dve neodsúdil Zeus, aby sme
hriech svojho nebohého otca Oidipa
odpykali my dve, už tu a zaživa?
Niet bolesti, niet hanby ani potupy,
niet pohrôm, čo by sa nám vyhli. Teraz tiež –
vraj Kreón vydal nový rozkaz. Počula
si o ňom? Či ti uniklo, že na náš rod
sa pripravuje zaútočiť nové zlo?

ISMÉNA

Nie, Antigona. Od chvíle, čo navzájom
sa naši bratia pripravili o život,
nedoletela k mojim ušiam nijaká –
ani zlá, ani dobrá – nová zvesť. Len tá,
že v noci odtiahlo vraj vojsko Argejcov.
Nič iné neviem. Nič, čo by ma vedelo
potešiť, alebo ma mohlo zarmútiť.

ANTIGONA

Tušila som to – preto som ťa vytiahla
z paláca. Musíme si povedať pár slov.

ISMÉNA

A o čom? Vidím, že si znepokojená.

ANTIGONA

A bodaj by som nebola, keď Kreón dal vystrojiť pohreb so všetkými poctami len pre jedného z našich bratov. Druhému ich odoprel. Len Eteokla pochoval, ako sa patrí, s dôstojnými obradmi, čo zaručia mu úctu tieňov v podsvetí. O tele nešťastného Polyneika však dal vraj už v celom meste vyhlásiť, že nik ho nesmie prikryť prstou ani oplakať. Má – neoplakaný a nepochovaný – ten drahý poklad zostať iba napospas pažravej zveri. Dobrý Kreón vydal vraj ten príkaz pre teba aj pre mňa. Počuješ? Aj pre mňa. A vraj práve kráča sem a tu ho zopakuje – aby nikto nemohol povedať, že ho nepočul. Aj vyhráza sa vraj, že ak ten príkaz niekto poruší, čaká ho ukameňovanie. Tak je to, Isména. Teraz ukáž, či si šľachetná a či len nešľachetná dcéra šľachetných.

ISMÉNA

Ak je tak, ako vravíš, čo tu zmôžem ja?
Môžem si trúfnuť na odpor, ja úbohá?

ANGTIGONA

Ja si naň trúfnem. Ty mi pri tom pomôžeš.

ISMÉNA

A pri čom? Aký smelý plán ti nedá spať?

ANTIGONA

Pod' so mnou pochovať tú druhú mŕtvolu.

ISMÉNA

Aj napriek tomu, že je za to prísny trest?

ANTIGONA

Je to náš brat. Keď s tebou nie, aj bez teba ho pochovám. Nech nemám hanbu aspoň ja.

ISMÉNA

Si šialená. Veď keď to Kreón zakázal...

ANTIGONA

Mám na to právo – nedám si to právo vziať.

ISMÉNA

Beda nám bude, sestra. Len sa rozpomeň na nášho otca – ako zahynul, keď sám sa usvedčil, aj oči sám si vypichol pod ťarchou viny. Ako potom úboho skončila jeho manželka, čo zároveň bola i jeho matkou. Obesila sa. A do tretice – poučme sa na svojich bratoch. Tých neborákoch, čo sa navzájom usmrtili. Už zostávame len my dve. Či nehrozí však práve nám to najhoršie, ak pohrdneme rozhodnutím vládará a porušíme príkaz? Mali by sme si uvedomiť, že sme len ženy. Bojovať s mužmi, to nie je naša vec. Ak navyše sú pri moci. Veď vládu treba poslúchať vo všetkých prípadoch, aj v čoraz krutejších.

Nech mi to v ríši tieňov naši nebohí
odpustia – ale ja sa poddám presile
a tých, čo vládnu mestu, budem poslúchať.
Usilovať sa o nemožné? Šialenstvo.

ANTIGONA

Dobre, už o ničom ťa nejdem presviedčať.
Už by ma netešilo ani, keby si
sa ponúkala. Ty buď rozumná a ja
pochovám brata. Ak ma za to čaká smrť,
tak iste krásna. Láska ma tam uvíta,
keď spravím zbožný čin. Viac zapáčiť sa chcem
tým v podsvetí! Nie tu! Tam idem naveky!
A ty, keď chceš, maj, pre mňa za mňa, v neúcte,
čo v úcte mať nám prikazujú bohovia.

ISMÉNA

Ale veď ja to tiež mám v úcte. Vzpriečiť sa
však vôli celej obce – na to nemám síl.

ANTIGONA

Hľadáš si výhovorky. Ja už musím ísť.
Pochovať brata – to je moja úloha.

ISMÉNA

Ach, nešťastnica. Trpím strachom o teba.

ANTIGONA

O svoje šťastie trpni. O mňa nemaj strach.

ISMÉNA

No vykonaj to potajomky. Pred každým
o tom mlč, a ja budem mlčať takisto.

ANTIGONA

Ba len choď, len to všade roztrúb! Tisíc rás
odpornejšie mi bude tvoje mlčanie.

ISMÉNA

Ty vzbĺkneš vždy, keď po mne behá mráz.

ANTIGONA

Ja horím túžbou zapáčiť sa najdrahším.

ISMÉNA

Len aby si to zvládla. Je to nemožné.

ANTIGONA

Musím to skúsiť. Dopredu sa nevzdávam.

ISMÉNA

Zbytočné skúšať – bez nádeje na úspech.

ANTIGONA

Za to, čo vravíš, ja aj nebohý tvoj brat
môžeme tebou iba pohádzať. Už daj
pokoj tej mojej nerozvážnosti! Ja viem,
že aj keď hrozná, krásna bude moja smrť.
Hrôza mi nemôže jej krásu ukradnúť.

ISMÉNA

Bežíš tam, kam ťa ženie šialenstvo. Tak bež
a budeš drahá svojim drahým. A mne tiež.

*[Antigona odchádza za mesto pochovať brata, Isména sa
vracia do paláca. Prichádza zbor tébskych starcov.]*

VSTUPNÁ PIESEŇ ZBORU

ZBOR

Jasný lúč slnka, najskvostnejšie svetlo,
aké je na širokom nebi,
konečne z výšavy si opäť zlietlo
na sedmobránne Téby.
Ó, zlaté oko dňa, zas vychodiace
nad dirkajskými prúdmi,
to ty si donútilo pustiť liace
a odhadzovať zbroj
argejský beloštítý voj,
utekajúci pred našimi ľuďmi.

NÁČELNÍK ZBORU

To Polyneikes rozhnevaný sporom,
ktorý mal s bratom, priviedol ich sem.
Škrekotom orla bol ten huriavk, v ktorom
prepadol argejský voj našu zem.
Zbraní mal veľa.
Štít vedľa štítu – peruť biela.
Chocholy – hrdo zastoknuté do heliem.

ZBOR

Stál vôkol našich siedmich brán a hrotmi
oštepov pokúšal sa škrtiť
východy z nich. No musel utiecť do tmy,
skôr než si zamaškrtiť
stihol na našej krvi smädným hrdlom
a svojím ohňom smolným
zapáliť veniec hradieb. Pred tým krdľom
sa zrazu zdvihol mrak
a zaznel rev – to tébsky drak
sa vzchopil na odpor a zatriasol ním.

